

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU¹⁾

z dnia 5 lutego 2004 r.

w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania i podręczników oraz cofania dopuszczenia

Na podstawie art. 22a ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa:

1) szczegółowe warunki, jakie muszą spełniać dopuszczane do użytku szkolnego:

a) programy wychowania przedszkolnego dla przedszkola, w tym przedszkola specjalnego, i oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej,

b) programy nauczania dla zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych, w tym szkół specjalnych, z zastrzeżeniem ust. 2,

c) programy nauczania dla zawodów i programy nauczania dla profili kształcenia ogólnozawodowego dla szkół ponadgimnazjalnych, w tym szkół specjalnych, z zastrzeżeniem ust. 2,

d) podręczniki przeznaczone do kształcenia ogólnego, kształcenia w zawodach oraz w profilach kształcenia ogólnozawodowego, w tym do kształcenia specjalnego,

e) podręczniki wspomagające edukację przeznaczone do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i grup etnicznych, do kształcenia specjalnego i do wychowania przedszkolnego dzieci sześcioletnich;

2) warunki tworzenia przez nauczycieli własnych programów, o których mowa w pkt 1 lit. a—c;

3) szczegółowe warunki i tryb dopuszczania do użytku szkolnego programów i podręczników, o których mowa w pkt 1, oraz cofania dopuszczenia;

4) warunki, jakie muszą spełnić osoby wpisywane na listę rzeczoznawców, oraz warunki i tryb skreślenia z listy rzeczoznawców;

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej i Sportu kieruje działem administracji rządowej — oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz. U. Nr 97, poz. 866).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615, z 2002 r. Nr 41, poz. 362, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1185 i Nr 200, poz. 1683 oraz z 2003 r. Nr 6, poz. 65, Nr 128, poz. 1176, Nr 137, poz. 1304 i Nr 203, poz. 1966.

5) wysokość i tryb wnoszenia opłat w postępowaniu o dopuszczenie do użytku szkolnego programu lub podręcznika, o których mowa w pkt 1, a także warunki wynagradzania rzeczoznawców.

2. Rozporządzenie nie dotyczy indywidualnych programów edukacyjnych dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, opracowywanych przez zespoły nauczycieli i specjalistów pracujących z tymi uczniami, na podstawie odrębnych przepisów.

3. Dopuszczanie do użytku szkolnego programów nauczania i podręczników dla szkół artystycznych określa odrębne przepisy.

§ 2. 1. Program wychowania przedszkolnego stanowi opis sposobu realizacji zadań ustalonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, określonej w odrębnych przepisach, lub zadań, które mogą być realizowane w ramach zajęć dodatkowych, określonych w odrębnych przepisach.

2. Program wychowania przedszkolnego zawiera:

- 1) szczegółowe cele edukacyjne;
- 2) tematykę materiału edukacyjnego;
- 3) wskazówki metodyczne dotyczące realizacji programu;
- 4) w przypadku publikacji programu — nazwiska rzeczoznawców, którzy opiniowali program.

3. Program nauczania dla zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, zwany dalej „programem nauczania ogólnego”, stanowi opis sposobu realizacji zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w odrębnych przepisach. Program nauczania ogólnego obejmuje co najmniej jeden etap edukacyjny i dotyczy kształcenia zintegrowanego, przedmiotu, ścieżki edukacyjnej, bloku przedmiotowego lub ich części.

4. Program nauczania ogólnego zawiera:

- 1) szczegółowe cele edukacyjne — kształcenia i wychowania;
- 2) materiał nauczania związany ze szczegółowymi celami edukacyjnymi, uwzględniający treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
- 3) procedury osiągania szczegółowych celów edukacyjnych;
- 4) opis założonych osiągnięć ucznia i propozycje metod ich oceny, z uwzględnieniem standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów, określonych w odrębnych przepisach;
- 5) omówienie założeń dydaktycznych i wychowawczych, na jakich została oparta koncepcja programu, relacji do zakresu podstawy programowej kształcenia ogólnego, a także ewentualnych specjalnych warunków dotyczących realizacji programu;

6) w przypadku publikacji programu — nazwiska rzeczoznawców, którzy opiniowali program.

5. Program nauczania dla zawodu oraz program nauczania dla profilu kształcenia ogólnozawodowego, zwany dalej „programem nauczania dla profilu”, stanowi zbiór usystematyzowanych, celowych układów umiejętności i treści nauczania, ujętych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie albo w podstawie programowej kształcenia w profilu kształcenia ogólnozawodowego, określonych w odrębnych przepisach, wraz ze wskazówkami dotyczącymi realizacji procesu kształcenia i oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia.

6. Program nauczania dla zawodu oraz program nauczania dla profilu zawiera:

- 1) plany nauczania dla zawodu albo profilu kształcenia ogólnozawodowego opracowane na podstawie ramowych planów nauczania, określonych w odrębnych przepisach;
- 2) programy nauczania poszczególnych przedmiotów zawodowych, bloków tematycznych, modułów lub innych układów treści, obejmujące:
 - a) szczegółowe cele kształcenia określające wiedzę i umiejętności, które powinny być opanowane przez ucznia,
 - b) materiał nauczania w formie haseł programowych, związany ze szczegółowymi celami kształcenia,
 - c) wskazówki metodyczne dotyczące realizacji programu,
 - d) propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia;
- 3) w przypadku publikacji programu — nazwiska rzeczoznawców, którzy opiniowali program.

7. Program nauczania dla zawodu może uwzględniać umiejętności i treści specjalizacji w zawodzie, jeżeli podstawa programowa kształcenia w zawodzie przewiduje możliwość wprowadzenia specjalizacji.

8. Program wychowania przedszkolnego, program nauczania ogólnego, program nauczania dla zawodu oraz program nauczania dla profilu:

- 1) jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym, w szczególności uwzględnia aktualny stan wiedzy naukowej, w tym metodycznej;
- 2) zawiera treści zgodne z przepisami prawa, w tym ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi;
- 3) nie zawiera materiałów reklamowych innych niż informacje o publikacjach edukacyjnych.

§ 3. 1. Podręcznik przeznaczony do kształcenia ogólnego zawiera systematyczną prezentację wybranych treści nauczania, ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, opisanych w szczególności jako kształcenie zintegrowane, przedmiot, ścieżka edukacyjna, blok przedmiotowy lub moduł, z zastrzeżeniem ust. 2. Podręcznik jest przeznaczony dla danego etapu edukacyjnego, z tym że:

- 1) w przypadku szkoły podstawowej — obejmuje co najmniej jeden rok szkolny;
- 2) w przypadku gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej — obejmuje co najmniej jeden okres (semestr).

2. Podręcznik do nauczania języka obcego przeznaczony dla pierwszego etapu edukacyjnego oraz podręcznik do nauczania historii i geografii przeznaczony dla mniejszości narodowej lub grupy etnicznej zawiera systematyczną prezentację treści z zakresu nauczania danego przedmiotu, wykraczających poza zakres określony w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

3. Podręcznik przeznaczony do kształcenia ogólnego:

- 1) jest poprawny pod względem merytorycznym, dydaktycznym, wychowawczym i językowym, w szczególności:
 - a) uwzględnia aktualny stan wiedzy naukowej, w tym metodycznej,
 - b) jest przystosowany do danego poziomu kształcenia, zwłaszcza pod względem stopnia trudności, formy przekazu, właściwego doboru pojęć, nazw, terminów i sposobu ich wyjaśniania,
 - c) zawiera materiał rzeczowy i materiał ilustracyjny, odpowiedni do przedstawianych treści nauczania,
 - d) ma logiczną i spójną konstrukcję;
- 2) zawiera zakres materiału rzeczowego i materiału ilustracyjnego odpowiedni do liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania na kształcenie zintegrowane lub nauczanie danego przedmiotu;
- 3) zawiera formy aktywizujące i motywujące uczniów;
- 4) umożliwia uczniom nabycie umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
- 5) w przypadku podręczników przeznaczonych dla szkół ponadgimnazjalnych — określa zakres kształcenia: podstawowy lub rozszerzony;
- 6) zawiera treści zgodne z przepisami prawa, w tym ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi;
- 7) ma estetyczną szatę graficzną;
- 8) nie zawiera materiałów reklamowych innych niż informacje o publikacjach edukacyjnych.

4. Podręcznik do nauczania historii i geografii uwzględnia ponadto zalecenia dwustronnych komisji podręcznikowych oraz innych komisji i zespołów do spraw podręczników, działających na podstawie międzynarodowych umów dotyczących współpracy w zakresie edukacji lub porozumień komitetów narodowych UNESCO.

§ 4. 1. Podręcznik przeznaczony do kształcenia w zawodzie albo w profilu kształcenia ogólnozawodowego

zawiera systematyczną prezentację wybranych, powiązanych tematycznie, treści nauczania, zawartych w blokach programowych, ujętych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie albo w blokach tematycznych, ujętych w podstawie programowej kształcenia w profilu kształcenia ogólnozawodowego.

2. Podręcznik przeznaczony do kształcenia w zawodzie albo w profilu kształcenia ogólnozawodowego spełnia warunki określone w § 3 ust. 3 pkt 1, 3 i 6—8, a ponadto umożliwia uczniom nabycie kwalifikacji zawodowych, określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie, albo nabycie umiejętności ogólnozawodowych, określonych w podstawie programowej kształcenia w profilu kształcenia ogólnozawodowego.

§ 5. Podręcznik wspomagający edukację, zwany dalej „podręcznikiem pomocniczym”, spełnia warunki określone w § 3 ust. 3 pkt 1—3 i 6—8, a ponadto w przypadku, gdy jest przeznaczony:

- 1) dla mniejszości narodowych i grup etnicznych — poszerza wiedzę z wybranego zakresu kształcenia oraz spełnia warunek określony w § 3 ust. 4;
- 2) do kształcenia specjalnego — jest przydatny do ćwiczenia określonych umiejętności;
- 3) do wychowania przedszkolnego dzieci sześciolletnich — uwzględnia treści zawarte w podstawie programowej wychowania przedszkolnego.

§ 6. 1. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego programu wychowania przedszkolnego jest uzyskanie dwóch pozytywnych opinii merytoryczno-dydaktycznych, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 15 ust. 1, zawierających szczegółową ocenę zgodności programu z podstawą programową wychowania przedszkolnego oraz spełnienia przez program warunków określonych w § 2 ust. 1, 2 i 8.

2. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego programu nauczania ogólnego jest uzyskanie dwóch pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 15 ust. 1, w tym:

- 1) jednej opinii merytorycznej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności programu pod względem merytorycznym oraz szczegółową ocenę zgodności materiału nauczania z zakresem treści nauczania wskazanych w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
- 2) jednej opinii dydaktycznej, zawierającej szczegółową ocenę przydatności metodycznej programu oraz szczegółową ocenę spójności programu z zadaniami wychowawczymi szkoły określonymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego, z tym że w przypadku programu nauczania ogólnego dla szkoły specjalnej opinię tę sporządza rzeczoznawca spełniający warunki, o których mowa w § 15 ust. 2 i 7,

z uwzględnieniem warunków określonych odpowiednio w § 2 ust. 3, 4 i 8.

3. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego programu nauczania dla zawodu, z zastrzeżeniem § 8,

oraz programu nauczania dla profilu jest uzyskanie dwóch pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 15 ust. 3, zawierających szczegółową ocenę zgodności materiału nauczania z zakresem treści nauczania wskazanych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie albo w podstawie programowej kształcenia w profilu kształcenia ogólnozawodowego oraz spełnienia przez program warunków określonych odpowiednio w § 2 ust. 5—8.

§ 7. 1. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika przeznaczonego do kształcenia ogólnego — do jednego przedmiotu lub ścieżki edukacyjnej, z zastrzeżeniem ust. 2, podręcznika przeznaczonego do kształcenia w zawodzie, z zastrzeżeniem § 8, albo w profilu kształcenia ogólnozawodowego oraz podręcznika pomocniczego jest uzyskanie czterech pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa odpowiednio w § 15 ust. 3 i 5, w tym:

- 1) dwóch opinii merytorycznych, zawierających szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym, w tym ocenę materiału ilustracyjnego,
- 2) jednej opinii dydaktycznej, zawierającej szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego, z tym że w przypadku podręcznika przeznaczonego do kształcenia specjalnego opinię tę sporządza rzeczoznawca spełniający warunki, o których mowa w § 15 ust. 4, 6 i 7,
- 3) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym,

z uwzględnieniem warunków określonych odpowiednio w § 3—5.

2. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika do przedmiotu przyroda jest uzyskanie sześciu pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 15 ust. 5, w tym:

- 1) czterech opinii merytorycznych, po jednej z zakresu biologii, geografii, fizyki i chemii, zawierających szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym, w tym ocenę materiału ilustracyjnego,
- 2) jednej opinii dydaktycznej, zawierającej szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego, z tym że w przypadku podręcznika przeznaczonego do kształcenia specjalnego opinię tę sporządza rzeczoznawca spełniający warunki, o których mowa w § 15 ust. 6 i 7,
- 3) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym,

z uwzględnieniem warunków określonych odpowiednio w § 3.

3. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika przeznaczonego do bloku przedmiotowe-

go jest uzyskanie pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 15 ust. 5, w tym:

- 1) po jednej opinii merytorycznej, odnoszącej się do każdego przedmiotu wchodzącego w skład bloku przedmiotowego, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym, w tym ocenę materiału ilustracyjnego,
- 2) jednej opinii dydaktycznej, zawierającej szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego,
- 3) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym,

z uwzględnieniem warunków określonych odpowiednio w § 3.

4. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika przeznaczonego do kształcenia zintegrowanego oraz podręcznika przeznaczonego do nauczania języka obcego jest uzyskanie czterech pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 15 ust. 5, w tym:

- 1) trzech opinii merytoryczno-dydaktycznych, zawierających szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym i szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego,
- 2) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym,

z uwzględnieniem warunków określonych odpowiednio w § 3.

5. Warunek uzyskania pozytywnej opinii językowej nie dotyczy podręczników przeznaczonych do nauczania języków obcych, które nie zawierają tekstów w języku polskim.

6. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego tłumaczenia na język obcy podręcznika wpisanego do wykazu podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego jest uzyskanie jednej pozytywnej opinii, sporządzonej przez rzeczoznawcę, o którym mowa w § 15 ust. 5, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym przekładu i jego zgodności z wydaniem w języku polskim.

§ 8. Dopuszczenie do użytku szkolnego programów nauczania oraz podręczników dla zawodów podstawowych dla żeglugi morskiej i śródlądowej może nastąpić po pozytywnym zaopiniowaniu przez odpowiednio ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej i ministra właściwego do spraw transportu, w zakresie zgodności z Międzynarodową konwencją o wymaganiach w zakresie wykszolenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht, 1978, sporządzoną w Londynie dnia 7 lipca 1978 r. (Dz. U. z 1984 r. Nr 39, poz. 201 oraz z 1999 r. Nr 30, poz. 286).

§ 9. 1. Program wychowania przedszkolnego, program nauczania ogólnego, program nauczania dla zawodu oraz program nauczania dla profilu, zwane dalej „programami”, oraz podręcznik przeznaczony do kształcenia ogólnego, podręcznik przeznaczony do kształcenia w zawodzie albo w profilu kształcenia ogólnozawodowego i podręcznik pomocniczy, zwane dalej „podręcznikami”, dopuszcza do użytku szkolnego minister właściwy do spraw oświaty i wychowania na wniosek osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, zwanych dalej „wnioskodawcą”.

2. Wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego programu wychowania przedszkolnego określa w szczególności tytuł programu lub rodzaj zajęć dodatkowych, jeżeli dla takich zajęć program jest przeznaczony, autora (współautorów) programu, a w przypadku programu przeznaczonego dla przedszkola specjalnego — także rodzaj niepełnosprawności, w tym stopień upośledzenia umysłowego dzieci, oraz zawiera informację o wydawcy — w przypadku zamiaru publikacji programu.

3. Wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego programu nauczania ogólnego określa w szczególności typ szkoły, etap edukacyjny (etapy edukacyjne), przedmiot (w tym zakres kształcenia), blok przedmiotowy lub inny rodzaj zajęć edukacyjnych, dla których program jest przeznaczony, autora (współautorów) programu oraz zawiera informację o wydawcy — w przypadku zamiaru publikacji programu.

4. Wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego programu nauczania dla zawodu albo programu nauczania dla profilu określa w szczególności nazwę zawodu albo profilu kształcenia ogólnozawodowego, dla którego program jest przeznaczony, typ szkoły (typy szkół), autora (współautorów) programu oraz zawiera informację o wydawcy — w przypadku zamiaru publikacji programu.

5. Wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika określa w szczególności odpowiednio zajęcia edukacyjne (w tym zakres kształcenia), etap edukacyjny, typ szkoły, zawód albo profil kształcenia ogólnozawodowego, dla których podręcznik jest przeznaczony, a także rok wydania.

6. Do wniosków, o których mowa w ust. 2—5, dołącza się:

- 1) egzemplarz programu albo egzemplarz kompletnego opracowania podręcznika zawierający materiał ilustracyjny wraz z projektem okładki;
- 2) oświadczenie wnioskodawcy, że nie narusza on praw osób trzecich, w szczególności praw autorskich;
- 3) dowód wniesienia opłaty, o której mowa w § 26 ust. 2.

§ 10. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania wskazuje rzeczoznawców właściwych do sporządzenia opinii, o których mowa odpowiednio w § 6 i 7, oraz informuje o tym wnioskodawcę.

2. Wnioskodawca przekazuje każdemu ze wskazanych rzeczoznawców jeden egzemplarz programu albo jeden egzemplarz kompletnego opracowania podręcznika zawierający materiał ilustracyjny wraz z projektem okładki.

3. Rzeczoznawca sporządza opinię dotyczącą:

- 1) programu — w terminie 21 dni,
- 2) podręcznika — w terminie 30 dni

— od dnia, w którym otrzymał egzemplarz programu lub podręcznika.

4. Rzeczoznawca wskazuje w opinii wszystkie uchybienia programu lub podręcznika.

§ 11. 1. Opinia rzeczoznawcy kończy się stwierdzeniem o pozytywnym albo negatywnym zaopiniowaniu programu lub podręcznika albo stwierdzeniem o pozytywnym zaopiniowaniu programu lub podręcznika pod warunkiem dokonania wskazanych przez rzeczoznawcę poprawek.

2. W przypadku gdy opinia rzeczoznawcy kończy się stwierdzeniem o pozytywnym zaopiniowaniu programu lub podręcznika pod warunkiem dokonania wskazanych przez rzeczoznawcę poprawek, rzeczoznawca, po przedstawieniu mu poprawionego egzemplarza programu lub podręcznika, sporządza opinię końcową, stwierdzającą dokonanie wskazanych przez niego poprawek.

3. Rzeczoznawca sporządza opinię końcową dotyczącą:

- 1) programu — w terminie 7 dni,
- 2) podręcznika — w terminie 14 dni

— od dnia, w którym otrzymał poprawiony egzemplarz programu lub podręcznika.

4. Opinię o programie lub podręczniku, w tym opinię końcową, rzeczoznawca przekazuje ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania oraz wnioskodawcy.

§ 12. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może zlecić rzeczoznawcy właściwemu ze względu na rodzaj programu lub podręcznika, o którym mowa odpowiednio w § 15 ust. 1, 3, 5 i 7, sporządzenie dodatkowej opinii, w szczególności gdy w stosunku do programu lub podręcznika wydano:

- 1) opinie dotyczące tego samego zakresu zakończone różniącymi się stwierdzeniami;
- 2) negatywną opinię — w przypadku gdy warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego jest uzyskanie jednej opinii w danym zakresie.

2. Dodatkowa opinia jest podstawą dopuszczenia albo odmowy dopuszczenia do użytku szkolnego programu lub podręcznika.

§ 13. Rzeczoznawca nie może opiniować programu i podręcznika, jeżeli:

- 1) jest autorem lub współautorem programu lub podręcznika, który jest przeznaczony do nauczania w tym samym zakresie i na tym samym etapie edukacyjnym;
- 2) jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym wnioskodawcy;
- 3) pozostaje z wnioskodawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

§ 14. 1. Wysokość wynagrodzenia rzeczoznawcy jest uzależniona od:

- 1) rodzaju opiniowanego programu lub podręcznika;
- 2) etapu edukacyjnego, dla którego jest przeznaczony program lub podręcznik;
- 3) rodzaju i zakresu opinii;
- 4) objętości opiniowanego programu lub podręcznika.

2. Wysokość wynagrodzenia rzeczoznawcy ustala minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

§ 15. 1. Opinie dotyczące programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania ogólnego sporządzają rzeczoznawcy wpisani na prowadzoną przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania listę rzeczoznawców do spraw programów wychowania przedszkolnego albo listę rzeczoznawców do spraw programów nauczania dla zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego.

2. Na listę rzeczoznawców, o której mowa w ust. 1, mogą być wpisane osoby posiadające wykształcenie wyższe magisterskie, z zastrzeżeniem ust. 7, doświadczenie i osiągnięcia w pracy naukowej lub dydaktycznej oraz opinię zawierającą rekomendację instytucji naukowej, stowarzyszenia naukowego lub ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, z zastrzeżeniem ust. 8.

3. Opinie dotyczące programów nauczania dla zawodów albo programów nauczania dla profili oraz opinie dotyczące podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach albo w profilach kształcenia ogólnozawodowego sporządzają rzeczoznawcy wpisani na prowadzoną przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania listę rzeczoznawców do spraw programów nauczania dla zawodów i profili kształcenia ogólnozawodowego oraz podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach i w profilach kształcenia ogólnozawodowego.

4. Na listę rzeczoznawców, o której mowa w ust. 3, mogą być wpisane osoby posiadające wykształcenie wyższe magisterskie, z zastrzeżeniem ust. 7, doświadczenie i osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktycznej lub w pracy w danym zawodzie oraz opinię zawierającą rekomendację szkoły wyższej, instytucji naukowej, stowarzyszenia zawodowego, samorządu gospodarczego, innych organizacji gospodarczych, kuratora oświaty, ministra właściwego dla zawodu lub ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, z zastrzeżeniem ust. 8.

5. Opinie dotyczące podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego i podręczników pomocniczych sporządzają rzeczoznawcy wpisani na prowadzoną przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania listę rzeczoznawców do spraw podręczników, w tym podręczników pomocniczych, przeznaczonych do kształcenia ogólnego.

6. Na listę rzeczoznawców, o której mowa w ust. 5, mogą być wpisane osoby posiadające wykształcenie wyższe magisterskie, z zastrzeżeniem ust. 7, doświadczenie i osiągnięcia w pracy naukowej lub dydaktycznej oraz opinię zawierającą rekomendację stowarzyszenia naukowego, jednostki badawczo-rozwojowej, placówki naukowej Polskiej Akademii Nauk, Polskiej Akademii Umiejętności, szkoły wyższej, nauczycielskiego kolegium języków obcych lub komitetu głównego olimpiady przedmiotowej, z zastrzeżeniem ust. 8.

7. Rzeczoznawca do spraw programów dla szkół specjalnych oraz podręczników przeznaczonych do kształcenia specjalnego posiada wykształcenie wyższe magisterskie w zakresie specjalności odpowiedniej dla danej niepełnosprawności lub kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole specjalnej.

8. Na listę rzeczoznawców nie może być wpisana osoba, która:

- 1) była karana karą dyscyplinarną;
- 2) była karana za przestępstwo popełnione umyślnie.

9. Listy rzeczoznawców są podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu.

§ 16. 1. Osoba ubiegająca się o wpisanie na listę rzeczoznawców składa do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania wniosek o wpisanie na odpowiednią listę rzeczoznawców.

2. We wniosku należy podać w szczególności posiadane wykształcenie oraz odpowiednio doświadczenie i osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktycznej lub w pracy w danym zawodzie. Do wniosku należy dołączyć opinię, o której mowa odpowiednio w § 15 ust. 2, 4 i 6.

§ 17. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania skreśla rzeczoznawcę z listy rzeczoznawców:

- 1) na wniosek rzeczoznawcy;
- 2) w przypadku ukarania rzeczoznawcy karą dyscyplinarną albo za przestępstwo popełnione umyślnie.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może skreślić rzeczoznawcę z listy rzeczoznawców, jeżeli:

- 1) rzeczoznawca trzykrotnie, bez uzasadnienia, odmówił sporządzenia opinii;
- 2) rzeczoznawca dwukrotnie, bez uzasadnienia, przekroczył termin wyznaczony na sporządzenie opinii;

- 3) opinia sporządzona przez rzeczoznawcę jest niezgodna z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu;
- 4) na podstawie dodatkowej opinii, o której mowa w § 12, zostanie stwierdzone, że program lub podręcznik, który został pozytywnie zaopiniowany przez rzeczoznawcę, nie jest poprawny pod względem merytorycznym lub językowym, lub nie jest przydatny dydaktycznie, albo że program lub podręcznik, który został negatywnie zaopiniowany przez rzeczoznawcę, jest poprawny pod względem merytorycznym lub językowym, lub jest przydatny dydaktycznie, w zakresie opracowanej przez rzeczoznawcę opinii.

§ 18. 1. Programy wychowania przedszkolnego dopuszczone do użytku szkolnego są wpisywane do wykazu programów wychowania przedszkolnego, ze wskazaniem:

- 1) autora (współautorów) programu, tytułu programu, a w przypadku publikacji programu — także wydawcy;
- 2) rodzaju zajęć dodatkowych, jeżeli dla takich zajęć program jest przeznaczony, a w przypadku programu przeznaczonego dla przedszkola specjalnego — także rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia upośledzenia umysłowego dzieci;
- 3) numeru dopuszczenia.

2. Programy nauczania ogólnego dopuszczone do użytku szkolnego są wpisywane do wykazu programów nauczania dla zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, ze wskazaniem:

- 1) autora (współautorów) programu, tytułu programu, a w przypadku publikacji programu — także wydawcy;
- 2) typu szkoły, etapu edukacyjnego oraz rodzaju zajęć edukacyjnych, dla których program jest przeznaczony;
- 3) numeru dopuszczenia.

3. Programy nauczania dla zawodów oraz programy nauczania dla profili dopuszczone do użytku szkolnego są wpisywane do wykazu programów nauczania dla zawodów albo do wykazu programów nauczania dla profili kształcenia ogólnozawodowego, ze wskazaniem:

- 1) nazwy zawodu i jego symbolu cyfrowego albo nazwy profilu kształcenia ogólnozawodowego;
- 2) wydawcy — w przypadku publikacji programu;
- 3) numeru dopuszczenia.

4. Wykazy, o których mowa w ust. 1—3, są podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu.

§ 19. 1. Podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego są wpisywane do wykazu:

- 1) podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego;

- 2) podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach;
- 3) podręczników przeznaczonych do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego;
- 4) podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i grup etnicznych;
- 5) podręczników przeznaczonych do kształcenia specjalnego;
- 6) podręczników pomocniczych przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i grup etnicznych;
- 7) podręczników pomocniczych przeznaczonych do kształcenia specjalnego;
- 8) podręczników pomocniczych przeznaczonych do wychowania przedszkolnego dzieci sześciolletnich w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych.

2. Wykazy, o których mowa w ust. 1, są podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu.

§ 20. 1. Wydawca podręcznika wpisanego do wykazu, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 1, zamieszcza w podręczniku adnotację: „Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego

do nauczania
na poziomie
na podstawie opinii rzeczoznawców:
Numer dopuszczenia”.

2. Wydawca podręcznika wpisanego do wykazu, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 2, zamieszcza w podręczniku adnotację: „Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach

do nauczania
na poziomie
na podstawie opinii rzeczoznawców:
Numer dopuszczenia”.

3. Wydawca podręcznika wpisanego do wykazu, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 3, zamieszcza w podręczniku adnotację: „Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego

do nauczania
na poziomie
na podstawie opinii rzeczoznawców:
Numer dopuszczenia”.

4. Wydawca podręcznika wpisanego do wykazu, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 4, zamieszcza w podręczniku adnotację: „Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i grup etnicznych

do nauczania
 na poziomie
 na podstawie opinii rzeczoznawców:
 Numer dopuszczenia”.

5. Wydawca podręcznika wpisanego do wykazu, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 5, zamieszcza w podręczniku adnotację: „Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia specjalnego

do nauczania
 na poziomie
 na podstawie opinii rzeczoznawców:
 Numer dopuszczenia”.

6. Wydawca podręcznika pomocniczego wpisanego do wykazu, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 6, zamieszcza w podręczniku adnotację: „Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników pomocniczych przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i grup etnicznych

do nauczania
 na poziomie
 na podstawie opinii rzeczoznawców:
 Numer dopuszczenia”.

7. Wydawca podręcznika pomocniczego wpisanego do wykazu, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 7, zamieszcza w podręczniku adnotację: „Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników pomocniczych przeznaczonych do kształcenia specjalnego

do nauczania
 na poziomie
 na podstawie opinii rzeczoznawców:
 Numer dopuszczenia”.

8. Wydawca podręcznika pomocniczego wpisanego do wykazu, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 8, zamieszcza w podręczniku adnotację: „Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników pomocniczych przeznaczonych do wychowania przedszkolnego dzieci sześciolletnich w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych

na podstawie opinii rzeczoznawców:
 Numer dopuszczenia”.

§ 21. Dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika dotyczy danego wydania oraz kolejnych niezmiennych wydań, z zastrzeżeniem § 22.

§ 22. Podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego przeznaczone do kształcenia w zawodach albo w profilach kształcenia ogólnozawodowego mogą być aktualizowane w kolejnych wydaniach, jeżeli aktualizacja jest konieczna ze względu na postęp techniczno-technologiczny.

§ 23. 1. Cofnięcie dopuszczenia do użytku szkolnego programu lub podręcznika może nastąpić w przypadkach określonych w art. 22a ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

2. W przypadku utraty aktualności lub przydatności dydaktycznej programu lub podręcznika cofnięcie dopuszczenia do użytku szkolnego następuje na podstawie dwóch opinii rzeczoznawców, właściwych ze względu na rodzaj programu lub podręcznika, o których mowa odpowiednio w § 15 ust. 1, 3 i 5, zawierających szczegółową ocenę przyczyn, dla których program lub podręcznik utracił aktualność lub przydatność dydaktyczną.

3. W przypadku cofnięcia dopuszczenia do użytku szkolnego na wniosek podmiotu posiadającego tytuł prawny do programu lub podręcznika, wniosek ten powinien zawierać oświadczenie tego podmiotu o prawach do danego programu lub podręcznika, ze wskazaniem jego autora (współautorów), tytułu programu lub podręcznika i numeru dopuszczenia.

4. Rzeczoznawców, o których mowa w ust. 2, wskazuje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

5. W przypadku cofnięcia dopuszczenia do użytku szkolnego minister właściwy do spraw oświaty i wychowania skreśla program lub podręcznik z wykazów, o których mowa odpowiednio w § 18 i 19.

§ 24. 1. W przedszkolu i w oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej wyboru programu wychowania przedszkolnego dokonuje nauczyciel (nauczyciele), któremu powierzono opiekę nad danym oddziałem, lub osoba prowadząca zajęcia dodatkowe, uwzględniając potrzeby i możliwości dzieci, spośród programów wpisanych do wykazu, o którym mowa w § 18 ust. 1.

2. W szkole podstawowej, gimnazjum oraz w szkole ponadgimnazjalnej wyboru programu nauczania ogólnego dla zajęć edukacyjnych dla danego oddziału, ujętych w szkolnym planie nauczania, o którym mowa w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, dokonuje nauczyciel prowadzący te zajęcia, uwzględniając możliwości i zainteresowania uczniów oraz wyposażenie szkoły, spośród programów wpisanych do wykazu, o którym mowa w § 18 ust. 2.

3. W szkole ponadgimnazjalnej prowadzącej kształcenie w zawodach albo w profilach kształcenia ogólnozawodowego wyboru programu nauczania dla zawodu albo programu nauczania dla profilu dokonuje

ją nauczyciele prowadzący kształcenie w danym zawodzie albo nauczyciele prowadzący zajęcia w danym profilu, spośród programów wpisanych do wykazu, o którym mowa w § 18 ust. 3.

4. Własny program wychowania przedszkolnego, program nauczania ogólnego, program nauczania dla zawodu albo program nauczania dla profilu nauczyciele, o których mowa w ust. 1—3, mogą opracować samodzielnie lub z wykorzystaniem programów wpisanych do wykazów, o których mowa odpowiednio w § 18 ust. 1—3.

5. Program wychowania przedszkolnego opracowany przez nauczyciela lub osobę prowadzącą zajęcia dodatkowe może zostać dopuszczony do użytku w danym przedszkolu lub oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej po uzyskaniu pozytywnej opinii nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie wyższe i kwalifikacje do pracy w przedszkolu.

6. Program wychowania przedszkolnego, o którym mowa w ust. 5, dopuszcza do użytku w danym przedszkolu lub w oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej dyrektor odpowiednio przedszkola lub szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady przedszkola lub szkoły, a jeżeli nie została ona powołana — opinii rady rodziców lub innego przedstawicielstwa rodziców.

7. Nauczyciele prowadzący zajęcia w danym oddziale ustalają zestaw programów nauczania realizowanych w tym oddziale, złożony z programów nauczania ogólnego dla poszczególnych zajęć edukacyjnych, a w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie w zawodach albo w profilach kształcenia ogólnozawodowego — także odpowiednio programów nauczania dla zawodu albo programów nauczania dla profilu kształcenia ogólnozawodowego, zwany dalej „szkolnym zestawem programów”.

8. Szkolny zestaw programów uwzględnia całość podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego, a w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie w zawodach albo w profilach kształcenia ogólnozawodowego — także całość podstawy programowej kształcenia w zawodzie albo podstawy programowej kształcenia w profilu kształcenia ogólnozawodowego.

9. Program nauczania ogólnego opracowany przez nauczyciela może zostać dopuszczony do użytku w danej szkole i włączony do szkolnego zestawu programów po uzyskaniu pozytywnej opinii nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie wyższe w zakresie zgodnym z zakresem treści nauczania, które program obejmuje.

10. Program nauczania dla zawodu albo program nauczania dla profilu opracowany przez nauczyciela może zostać dopuszczony do użytku w danej szkole i włączony do szkolnego zestawu programów po uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora oświaty, a w przypadku programów nauczania dla zawodów podstawowych dla żegluga morskiej i śródlądowej — także pozytywnej opinii odpowiednio ministra właściwego do

spraw gospodarki morskiej i ministra właściwego do spraw transportu, o której mowa w § 8. Program nauczania wybranej specjalizacji w zawodzie opracowuje szkolny zespół przedmiotowy właściwy dla danego zawodu.

11. Programy nauczania, o których mowa w ust. 9 i 10, dopuszcza do użytku w danej szkole i włącza do szkolnego zestawu programów dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady szkoły, a jeżeli nie została ona powołana — opinii rady rodziców lub innego przedstawicielstwa rodziców.

12. Do szkolnych zestawów programów dla szkół policealnych przepisy ust. 7—11 stosuje się odpowiednio.

13. Programy nauczania dla zawodów oraz programy nauczania dla profili mogą być aktualizowane przez nauczycieli w celu uwzględnienia zmian wynikających z postępu techniczno-technologicznego, jeżeli aktualizacja nie zmieni celów kształcenia wskazanych w poszczególnych przedmiotach zawodowych, blokach tematycznych, modułach lub innych układach treści.

§ 25. Kuratorzy oświaty oraz publiczne placówki doskonalenia nauczycieli udzielają szkołom i nauczycielom niezbędnej pomocy metodycznej w sprawach ustalania szkolnego zestawu programów.

§ 26. 1. Wnioskodawca ubiegający się o dopuszczenie do użytku szkolnego programu lub podręcznika wnosi opłatę na rachunek wskazany przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

2. Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, wynosi:

- 1) w przypadku programu — 800 zł;
- 2) w przypadku podręcznika — 4 800 zł, z zastrzeżeniem pkt 3—6;
- 3) w przypadku podręcznika przeznaczonego do nauczania języka obcego zawierającego teksty w języku polskim — 3 800 zł;
- 4) w przypadku podręcznika przeznaczonego do nauczania języka obcego niezawierającego tekstów w języku polskim — 3 600 zł;
- 5) w przypadku podręcznika stanowiącego tłumaczenie na język obcy podręcznika wpisanego do wykazu podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego — 1 200 zł;
- 6) w przypadku nowego wydania podręcznika dopuszczonego do użytku szkolnego, zmienionego w części stanowiącej nie więcej niż 20 % objętości — 1 600 zł.

§ 27. W szkole mogą być stosowane podręczniki niewpisane do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach albo wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego, jeżeli w wykazie brak jest

podręcznika do nauczania danego zawodu albo profilu kształcenia ogólnozawodowego.

§ 28. 1. Programy i podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego na podstawie dotychczasowych przepisów podlegają z urzędu wpisowi do odpowiednich wykazów, o których mowa w § 18 i 19 ust. 1 pkt 1—5, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Książki pomocnicze zalecone do użytku szkolnego na podstawie dotychczasowych przepisów podlegają z urzędu wpisowi do odpowiednich wykazów, o których mowa w § 19 ust. 1 pkt 6—8.

3. Począwszy od roku szkolnego 2004/2005 w wykazach nie umieszcza się podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego przed dniem 10 marca 1999 r., przeznaczonych dla klasy czwartej dotychczasowej szkoły ponadpodstawowej.

§ 29. 1. W przypadku wniosków o dopuszczenie do użytku szkolnego programów i podręczników, złożonych i nierozpatrzonych do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, dopuszczenie do użytku szkolnego tych programów i podręczników odbywa się na podstawie załączonych do wniosku odpowiednio opinii lub recenzji, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może zlecić sporządzenie rzeczoznawcom, o których mowa odpowiednio w § 15 ust. 1, 3 i 5, dodatkowej opinii w zakresie spełnienia przez program lub podręcznik warunków określonych odpowiednio w § 2—5.

§ 30. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

Minister Edukacji Narodowej i Sportu: *K. Łybacka*

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 24 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków i trybu dopuszczania do użytku szkolnego programów nauczania, programów wychowania przedszkolnego i podręczników oraz zalecania środków dydaktycznych (Dz. U. Nr 69, poz. 635), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, w zakresie dotyczącym warunków i trybu dopuszczania do użytku szkolnego programów nauczania, programów wychowania przedszkolnego i podręczników oraz zalecania środków dydaktycznych będących książką pomocniczą, na podstawie art. 21 pkt 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 137, poz. 1304).